

□ *Hansısa fikir sahibi demişdi ki, həyat hadisələrlə doludur. Hələ tələbəlik illərində oxuduğum bu ifadə mənə qərribə gəlmişdi. Düşünmüşdüm ki, o boyda mütəfəkkir hamıya məlum olan məsələni təkrar edib. Həmin ifadəni ötən həftə Qaxda olarkən rastlaşdığım bir təsadüf yadına saldı. Təsəvvür edin, 30 il qabaq, Estoniyada, Fin körfəzi sahillərindəki "Noorus" ("Gənclik") düşərgəsində tanış olduğumuz və bir neçə həftə yoldaşlıq etdiyimiz saratovlu Viktor İvanovu Qaxda gördüm. Yatsam yuxuma, oyaq vaxtı isə ağıma gəlməzdi. "Həyatı hadisələrlə dolduran" məqamlardan biri də o idi ki, mən Viktoru tanıya bilməsəm də, o, mənə tanıdı. 30 il qabaq gənc jurnalist olsalar da, özlərini peşəkar qələm sahibi kimi görən İvanovla Həsənov Moskvada və ya Bakıda deyil, məhz Qaxda görüşür, kövrəlir, heç zaman unudulmayacaq gənclik xatirələrini Qax dağlarına danışrlar... səhnəni özünüz təsəvvür edin.*

zarafatla dedi: – Adama elə gəlir ki, əl uzatsan, dağa qatar, amma gedəndə çatmaq olmur. Xüsusən, ərəblər yaşıl meşəli dağları görəndə təbiətimizə dəlicəsinə vurulur, sevinclərini gizlədə bilmirlər. Əvvəlki illərdə qonaqlarımız əsasən keçmiş SSRİ ölkələrindən olurdular. İndi isə demək olar ki, dünyanın hər yerindən gəlirlər. Əsas odur ki, nə qədər qonaq gəlsə, qəbul etməyə imkanımız var.

"İtalyanlar isə sülhüllünü daha çox sevdilər" – deyər çayxananın sahibi Tərlan Əhmədov söhbətimizə qarışdı: – Xarici qonaqlara təqdim etdiyimiz ət kirsini və dolmanı dünyanın heç yerində görmədiklərini söyləyirlər. Dağlarımızın şəklini o

başçısı Musa Şakiliyev qeyd etdi ki, Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində artıq 4 ildir şəhərimizin bu tarixi məkanında tanınmış musiqi kollektivlərinin çıxışları olur. Məni isə məmnun edən məqam o idi ki, konsertdə Avropa və rus bəstəkarlarının əsərləri ilə yanaşı, görkəmli Azərbaycan bəstəkarları Fikrət Əmirovun və Qara Qarayevin simfoniya və baletlərindən parçalar da səsləndirildi.

Sonra Musa müəllimlə görüşümüzdə rayonun turizm potensialı barədə söhbət etdik. Həmsöhbətim qeyd etdi ki, Qaxın iqlimi, mineral bulaqları, təbiət mənzərələri burada turizmin inkişafı üçün kifayət qədər əlverişlidir.

söz açsaq da, bəzilərini yenə də yada salmağına dəyər. Məsələn, 2015-ci ildə "Berqs" İstirahət Mərkəzinin fəaliyyətə başlaması, "El Resort" otelində və "Eden" istirahət mərkəzində əlavə korpusların, 2016-cı ilin mayında "Səngər qala" ailəvi istirahət mərkəzində 39 mənzilli 90 yerlik binanın istifadəyə verilməsi nəticəsində rayonun turizm obyektlərində yerlərin sayı artırılaraq 800-ə çatdırılıb. Rəsmi statistikaya görə, 2015-ci ildə rayona 25 minə yaxın turist gəlib. 2014-cü ildə isə bu göstərici 20 min olub. Statistika göstərir ki, builki göstərici daha böyük olacaq. Evlərdə qalan turistlərin sayını da bura əlavə etsək, həmin göstərici daha da artacaq.

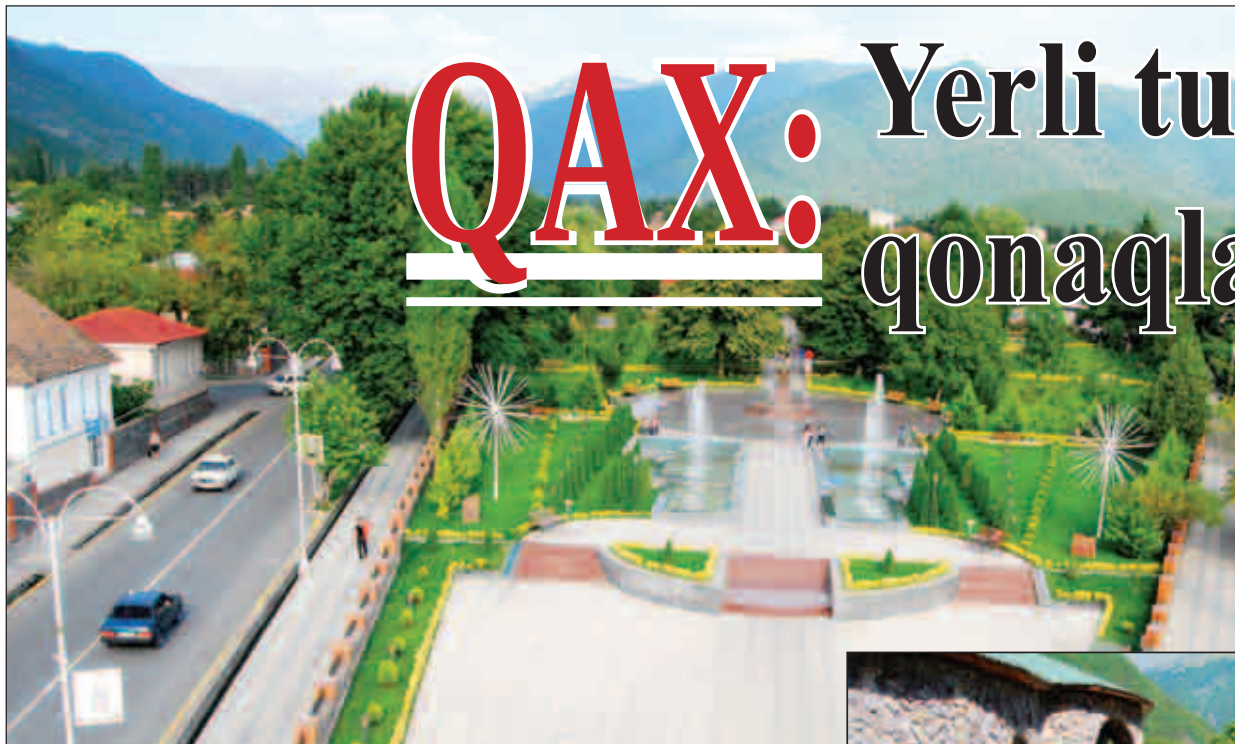
kəndinədək uzanacaq.

Qaxın əsrarəngiz təbiəti, istirahət guşələri haqqında bu sətirləri hazırlayarkən ürəyimdən belə bir əminlik keçir ki, gedib orada istirahət etsəniz, həmin gözəllikləri gözlərinizlə görsəniz, peşman olmayacaqsınız. Bir çox Azərbaycan filminin çəkildiyi bu qədim şəhər öz gözəlliyi ilə hamını heyran qoyur. Təbii ki, oxucularımızın böyük əksəriyyəti Qaxı görüb. Görməyənlər də mütləq buraya gələcəklər. Amma buna baxmayaraq, mən istərdim ki, daha bir neçə məlumatı verim. Məsələn, rayona daxil olarkən ilk qarşılaşdığımız mənzərə coxillik qoz ağaclarının yollara verdiyi qeyri-adiyi görəcəksiniz. İnsan sanki özünü tuneldə hiss edir. Bu diyar əksər şirniyyatlarımızın bəzəyinə çevrilən qoz - fındıqla məşhur olan bir bölgədir.

Turistlər üçün maraqlı olacaq ünvanlar --Şəhər stadionu, İçəriqazı, "İçəriqazı" qala qapısı, Səngər qala, Ulu dağ, Ulu körpü (tarixi abidə), Ləkit kəndində Məmirli şalaləsi, "Qorxma, mən səninləyəm" bədii filminin bəzi fraqmentlərinin çəkildiyi Sumuq qala, Qalaça (Şamil qalası), Beşbulaq, Səngər bulaq və sair. Onu da unutmayaq ki, Qaxın təbiəti və tarixi abidələri kimi özünəməxsus xüsusiyyətləri də var. Qax mətbəxi Azərbaycanda çox məşhur mətbəxlərdən biridir. Məsələn, sürhüllü, gürzə, bamiyə, göyerti qutabı bu diyarın istənilən qonağını özünə cəzb etmək iqtidarındadır.

... Qaxın əsas ünvanlarından biri İlisudur, İlisunun mühüm rəmzlərindən biri isə dövlət tərəfindən qorunan Beşbulaq su mənbəyidir. Beşbulaqdan əlavə kəndin ərazisində daha on bulaq var. Onlardan ikisinin adı səngər sözü ilə bağlıdır. Səngər bulaq və Səngər məhəllə bulağı. Bilirsiniz o bulaqların ətrafında nə qədər qələbəlik olur? Bilirsiniz. Bəlkə onu da bilmirsiniz ki, kəndin digər bulaqlarına nisbətən Səngər bulağı nə üçün daim qonaq-qaralıdır. Onda mən deyim. Elin ən qeyrətli, ən cəsarətli oğulları səngərdə, düşmənlə üz-üzə olanda, ən ismətli, ən ləyaqətli, ən sədaqətli qızları da Səngər bulağının suyuna üz tutur, evlərinə aydınlıq aparırlar ki... Yox, bu lövhələri ancaq və ancaq görmək lazımdır. Yazmaq olmur.

*İlqar HƏSƏNOV,
"Xalq qəzeti"nin
bölgə müxbiri*

Xeyli söhbət etdik. Viktor danışdı ki, builki Qax səfəri onun Azərbaycanın bu dilbər guşəsi ilə ikinci görüşüdür: – Ötən il gələndə burada beş gün qaldım. Çox məmnun oldum. Dağlar, dərələr, meşələr, saf sular, təmiz hava ilə yaddaqalan zəngin təbiət, xeyirxah insanlar, sirlərlə dolu tarixi yerlər, insan təfəkkürünün məhsulu olan mədəniyyət abidələri ... bir-birini mükəmməl şəkildə tamamlayan bu məqamların bir adı və bir ünvanı var -- Azərbaycan. Qax isə bu möhtəşəmliyin dəyərli bir parçasıdır. Ona görə də bu il kimsə məndən soruşanda ki, istirahət etmək üçün hara gedəcəksən, düşümnədən cavab verdim ki, Qaxa.

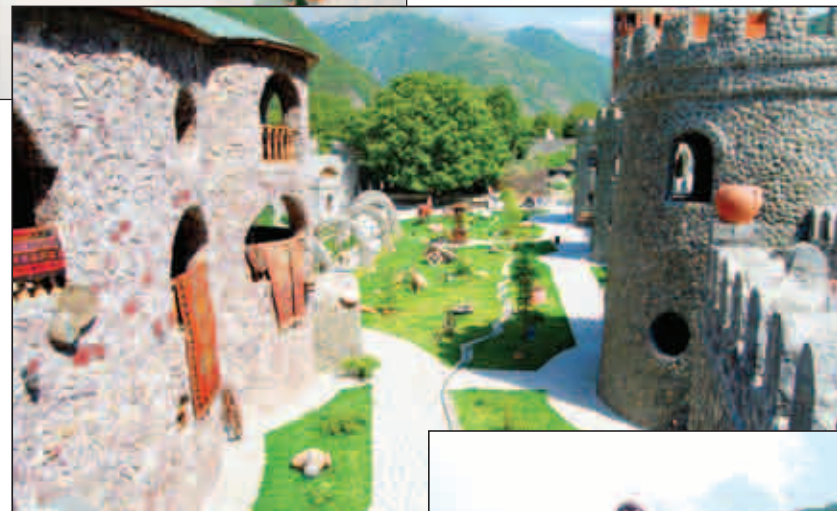
Aradan xeyli keçsə də, kövrək xatirələrin canlandığı həmin görüşü unuda bilmirəm. Hətta, o görüşü nə zaman unutsam belə, Viktorun Azərbaycan həqiqətləri, Qax turizmi barədə dedikləri yaddaşımda uzun illər qalacaq. O da faktıdır ki, bu gün Qaxda öz köhnə dost-tanışı ilə görüşən tək mən deyiləm. Bizim görüşümüzə bənzər nə qədər görüşün şahidi olmuşamsa, bilmirəm. Yəqin ki, hörmətli oxucularımızdan kimsə Qaxa gəlsə, burada mütləq anoloji hadisənin iştirakçısı və ya şahidi olacaq.

Qaxdakı "İçəriqazı" Turizm və Mədəniyyət Mərkəzi haqqında çox yazmışam. Böyük sənətkarımız Müslüm Maqomayevin babasının bu

bazardakı dəmirçi sexini də dəfələrlə yada salmışam. Həmin faktı indi ona görə xatırladıram ki, çoxdan bəri formalaşmış ənənəmə sadiq olaraq bu dəfə də İçəriqazıya gələndə başa düşmədiyim dildə danışan beş-on turistin məhz həmin dəmirçi sexinin başına toplaşdığını gördüm. Güman etdim ki, bu adamlar ən azından bizim dünyəmizə olan hörmət və ehtiramımızı alqışlayırlar.

...Burada hamı mehriban, qonaqsevər və ən başlıcası, həmsöhbət olmağı bacarandır. Sadə bir fakt. Bir neçə dostla İçəriqazıdakı çayxanada əyləşdik. Qonaqlara xidmət edən Əzizə Məmmədovanı buraya turistlərin, yoxsa yerli camaatın daha çox gəldiyini soruşdum. – Turistlər daha çox gəlirlər, – deyər cavab verdi və əlavə etdi ki, bir az əvvəl Fransadan bir velosipedçi gəlmişdi. İlisuya gəldirdi. Əvvəlcə bizim çayımıza qonaq oldu və sonra yoluna davam etdi. Bizi başa salmağa çalışırdı ki, belə dağları və belə içkisi olan camaat xəşbəxtdir.

Söhbətimizə rayon icra hakimiyyəti başçısının müavini Yunus Əfəndiyev də qoşuldu: – Maraqlıdır, indi təyyarə, qatar və ya avtomobil yolu ilə gələn turistlərlə bəhəm, velosipedlə gələn əcnəbilərin də sayı artır. Təxminən 10 gün əvvəl Rusiyadan ər-arvad iki velosipedçi gəlmişdi. Fransızlar təbiətimizdən, ruslar isə mətbəximizdən məmnunluq ifadə edirdilər. Turistlərdən biri

qədər çəkirlər ki, adam başa düşür, bir dağın 15-20 şəkli nəyə lazımdır. Hətta elə turist görmüşəm ki, gün ərzində dağı, dərəni, meşəni, çayı yazır və ancaq şəkil çəkmək, yazı yazaqla məşğul olur. Etiraf edirlər ki, burada təkcə istirahət etmir, həm də nə isə öyrənirlər.

İçəriqazıdakı həmin söhbətimizdən bir neçə gün sonra Qaxda, sözün həqiqi mənasında, ilin ən qələbəlik gününün şahidi olduq. Belə ki, Heydər Əliyev Fondunun təşkil etdiyi VIII Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalının iştirakçısı, Ukraynanın "Kiyev virtuozları" Kamera Orkestri avqustun 10-da Qaxda konsert proqramı ilə çıxış edirdi. "İçəriqazı" Turizm və Mədəniyyət Mərkəzinin yay səhnəsində keçirilən konsertdə yerli musiqisevərlərlə yanaşı, şəhərin qonaqları da iştirak edirdilər. Konsertdən əvvəl kiçik giriş nitqi ilə çıxış edən rayon icra hakimiyyətinin

Çünki bu diyarın hər bir guşəsi turistlər üçün əsl istirahət məkanıdır. Rayon rəhbəri qeyd etdi ki, son illər Qaxda müasir tələblərə cavab verən turizm infrastrukturunun yaradılması istiqamətində davamlı tədbirlər həyata keçirilir. Nəticədə rayona

Rayon mədəniyyət və turizm şöbəsinə öyrəndik ki, yay mövsümündə turistlərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili məqsədilə mədəni-kültəvi tədbirlərin, əyləncəli proqramların, gəzintilərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Turistlərin rayonun tarixi məkanlarına, gəzməli-görməli yerlərinə ailəvi və kollektiv ekskursiyalarını təşkil etmək məqsədilə rayon mədəniyyət və turizm şöbəsi tərəfindən 6 istiqamət üzrə marşrut müəyyənləşdirilib. Bu marşrutlardan istifadə olunması üçün turizm obyektlərinin rəhbərlərinə proqramlar təqdim edilib, tövsiyələr verilib.

İlisuda fəaliyyət göstərən "Ulu-dağ" Turizm və İstirahət Mərkəzində kottec tipli mənzillərdə eyni vaxtda 120-140 nəfər yerləşə bilər. Tələbatı nəzərə alaraq, növbəti ildə yataq

gələn qonaqların sayı nəzərəcarpacaq dərəcədə çoxalıb. Təbii ki, yay aylarında öz istirahətlərini Qaxda keçirmək arzusunda olanların sayı xeyli artır.

Yeri gəlmişkən, rayonda olarkən öyrəndik ki, hazırda Qaxda 12 turizm obyekti fəaliyyət göstərir. Müxtəlif yazılarda onların əksəriyyəti barədə

yerlərinin sayının artırılaraq 180-ə çatdırılması, xidmətlərin çeşidinin çoxaldılması nəzərdə tutulur. İstirahət mərkəzində bir nəfər üçün bir günlük qalmaq və xidmət haqqı səhər yeməyi də daxil olmaqla 30 manat təşkil edir. Bu qiymət turistləri qane edir.

Rayonun ən səfalı guşələrindən birində yerləşən "Səngər qala" ailəvi